

Stockholm den 13 mars 2026

R-2026/0078

Till Justitiedepartementet

Ju2026/00046

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 13 januari 2026 beretts tillfälle att yttra sig över departementspromemorian Nya möjligheter att bekämpa onlinerekrytering (Ds 2026:1).

Sammanfattning

Advokatsamfundets uppgift är främst att ta ställning till hur promemorians förslag påverkar den enskildes rätt till integritet och privatliv samt huruvida den eventuella kränkningen av denna rätt står i rimlig proportion till samhällets intresse av att kunna behandla personuppgifter på sätt som föreslås. Advokatsamfundet ska också beakta enskilda individers och näringsidkares rätt till en rättssäker hantering.

Advokatsamfundet har stor förståelse för vikten av att kunna stävja den organiserade brottsligheten i Sverige och särskilt förhindra att underåriga dras in i allvarlig kriminalitet. Med det sagt är dock Advokatsamfundets allmänna inställning till promemorians förslag att detta utgör ytterligare ett led i en utveckling på lagstiftningsområdet som syftar till att de rättsvårdande myndigheterna ska kunna få tillgång till allt fler uppgifter om allt fler subjekt för allt fler ändamål. Det är inte endast Polismyndigheten som i allt högre grad vill kunna få åtkomst till och använda uppgifter om enskilda, utan också andra myndigheter. Även privata aktörer i näringslivet vill av olika skäl kunna använda uppgifterna, ytterst för att kunna öka sin omsättning och vinst. De ständigt återkommande lagstiftningsinitiativen medför att området för

privatliv och personlig integritet successivt håller på att försvinna.¹ Advokatsamfundet har i tidigare remissvar återkommande varnat för denna utveckling.

Lagstiftningens utveckling riskerar även att leda till att vi blir alltmer restriktiva i vårt användande av den digitala tekniken, elektroniska kommunikationsnät och tjänster. Det finns inga egentliga garantier för att de uppgifter vi lämnar inte kommer att användas på icke avsedda sätt och för icke avsedda ändamål. Exempelvis skulle vi genom att använda de digitala tjänsterna för vår grundlagsskyddade rätt att uttrycka våra åsikter kunna ge myndigheter och andra aktörer en anledning att anse oss vara olämpliga för en anställning, ett uppdrag, ett ekonomiskt bidrag eller något annat som vi vill åstadkomma. I en sådan utveckling kan en ökad självzensur komma att bli en oundviklig försiktighetsåtgärd hos de enskilda. På detta sätt riskerar lagstiftningen inte bara att leda till en ökad rädsla hos de enskilda för att använda de digitala tjänsterna, och för att uttrycka sina åsikter, utan även till att en minskad användning leder till minskade intäkter för leverantörer av digital teknik och tjänster. Detta skulle dels motverka samhällets intressen i användandet av den digitala tekniken, dels urgröpa den effektivitet som tekniken och de digitala tjänsterna kan erbjuda, samtidigt som samhällets möjligheter att av olika skäl kunna övervaka enskilda skulle minska.

Advokatsamfundet anser vidare att det inte är bra för rättssäkerheten att blanda Polismyndighetens och de enskilda aktörernas ansvar för brottsutredningar. Det vore mer effektivt och mer rättssäkert att stärka Polismyndighetens kompetens och resurser, i stället för att ålägga enskilda aktörer att ta en aktiv del i brottsbekämpningen.

Advokatsamfundet tvivlar inte på förslagets goda syfte att skydda Sverige och allmänheten mot allvarliga hotbilder och brottslighet. Att balansera detta intresse mot rättssäkerheten och den personliga integriteten är alltid en svår avvägning.

Efter en samlad bedömning kan, av skäl som redovisas nedan, Advokatsamfundet inte ställa sig bakom promemorians förslag.

¹ En förteckning över olika lagstiftningsåtgärder med sådan innebörd finns i SOU 2023:22, s. 618 ff.

Synpunkter

Förslaget till lag om avlägsnande av rekryteringsinnehåll online

2 §: Skyldighet att avlägsna rekryteringsinnehåll gäller bland annat sådant innehåll som skäligen kan antas utgöra led i involverande av underårig i brottslighet.

Avlägsnandet ska ske efter föreläggande från Polismyndigheten. Detta innebär att leverantören enligt den föreslagna lagen inte behöver göra något på eget initiativ.

Emellertid är beviskravet skäligen lågt, vilket i praktiken innebär att en enskild polismans personliga tyckande, och enbart ett påstående, kan vara tillräckligt. Detta är inte rättssäkert för de enskilda individerna som kan drabbas eller för de aktörer som i den aktuella lagen kallas för värdtjänstleverantörer. Här bör också beaktas att den viktiga grundlagsskyddade yttrandefriheten riskerar att naggas i kanten om värdtjänstleverantörer tvingas ta bort innehåll, som i slutändan visar sig inte syfta till att rekrytera till exempel underåriga till brottslighet.

5 §: Det är enligt Advokatsamfundet olyckligt – även om Polismyndighetens kompetens och goda vilja självklart inte ifrågasätts i sig – att den myndighet som har ett intresse i att utreda brott är den myndighet som har att besluta i dessa frågor. Det ligger i sakens natur, utifrån Polismyndighetens roll att utreda brott, att det finns en risk för att myndigheten, för att ta det säkra före det osäkra, slentrianmässigt kommer att nyttja möjligheten att fatta beslut om här angivna förelägganden. Det torde då av rättssäkerhetsskäl vara bättre att överlåta detta beslutsfattande till domstol, även om det skulle kunna medföra vissa effektivitetsförluster.

7 §: Skyldigheten att avlägsna rekryteringsinnehåll ska enligt bestämmelsen verkställas senast inom en timme efter det att föreläggandet har mottagits. Advokatsamfundet ställer sig frågande till vad som gäller om innehållet även finns hos andra aktörer, till exempel hos samarbetspartner till den leverantören som har fått föreläggandet (exempelvis underleverantörer), där leverantören som har fått föreläggandet saknar möjlighet att hos dessa andra leverantörer avlägsna innehållet? Vilket ansvar ska leverantören som har erhållit föreläggandet i så fall ha. Ska dessa frågor då regleras i avtal mellan olika leverantörer? Vidare, vad gäller om leverantören inte tekniskt kan uppfylla föreläggandet? Advokatsamfundet ifrågasätter om aktuella typer av förelägganden inte blir meningslösa om rekryteringsinnehållet redan har spritts till andra aktörer och inte enbart finns hos leverantören. Kan föreläggandet då alls ha

någon verkan? Advokatsamfundet anser inte att dessa frågor i tillräcklig utsträckning har beaktats i promemorian.

8 §: Leverantören ska enligt angivet lagrum även kunna föreläggas att bevara rekryteringsinnehåll. Enligt Advokatsamfundet är det inte klart hur sådant innehåll rent konkret ska bevaras. Ska det sparas i särskild databas med strikta åtkomstbegränsningar och säkerhetsåtgärder? Vidare, vilka tekniska lösningar ska användas för hanteringen av innehållet och för överföring till Polismyndigheten? Advokatsamfundet anser att inte heller dessa frågor har analyserats i tillräcklig utsträckning.

Övriga frågor

Kostnader: Enligt promemorian (s. 81), ska de så kallade värdtjänstleverantörerna själva svara för de merkostnader som uppstår till följd av kraven enligt den föreslagna lagen. Advokatsamfundet ifrågasätter om detta är rimligt och om inte staten bör ersätta dessa aktörer för merkostnaderna. Dessa aktörer har inget eget intresse i att bistå i brottsutredningar, utan gör i så fall detta enbart i Polismyndighetens och statens intressen att utreda och beivra brott. Vidare kommer sannolikt aktörerna att lägga dessa kostnader på de enskilda användarna, som då drabbas av förslaget. Det kan sannolikt handla om investeringar i särskild teknik, kostnader för personella resurser, men även andra kostnader som knappast kan vara försumbara. Advokatsamfundet anser att även frågor om kostnadsfördelningen av de åtgärder som följer av promemorians förslag borde ha övervägts mer ingående.

Åtgärder med innehållet: Det innehåll som kan komma att bli föremål för avlägsnande eller sparande kan även komma att ligga till grund för olika beslut och åtgärder, inte minst sådana som är av straffrättslig natur. Eftersom det i sådana fall kan bli fråga om ingripande åtgärder mot enskilda är det av särskild vikt att säkerställa att innehållet är korrekt och tillförlitligt. Därför blir frågor om säkerhet vid behandlingen av informationen mycket viktiga och det gäller att lämpliga åtgärder vidtas för att säkerställa att innehållet inte hanteras på ett sådant sätt att det kan försvinna, förvanskas eller bli åtkomligt för obehöriga. Även detta är omständigheter som borde ha belysts utförligare i promemorian.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander